

I vrdohlavý Turek.

Napsal Julius Verne.

Aut. překlad Ot. Petrové.

"Tedy," táral se Janar, "to jste vy, jež jste se opovážil vniknouti do pokoje této vznešené Kurdky?"

"Ano!..." blesl Van Mitten. "Nezdáte se však býti zlodějem!"

"Já zlodějí!... Já!..., jenž jsem obchodník!... Já! Holanďan!... z Rotterdamu. Ah, věru ne!..." zvolal Van Mitten, jenž při tomto obvinění potlačiti nemohl výkřik pochopitelně nevole.

"Nuže tedy..." děl Janar. "Nuže..." pravila Sarabul, "nuže, byla to má čest, na niž jste chtěl útočiti?"

"Na čest Kurdky!" zahřmal urozený Janar, sáhnou na dýku.

"Věru, ten Holanďan není zrovna oklikví!" opakovala si trochu upejřavě vznešená Sarabul.

"Nuže, všechna vaše krev ne tačí, aby zaplatila takovou urážku!" křičel Janar.

"Bratře... bratře!"

"Budete-li se zdráhati, abyste svou chybu napravil."

"Cože?" zvolal Ahmet.

"Oženíte se s mou sestrou, sice..."

"U Allaha!" myslil si Kéran, "toť pěkné zauzení věci."

"Já ženiti se... já ženiti!..." pakoval Van Mitten, spňaje ce k nebesům.

"Zdráháte se?"

"Zdali se zdráhám!... Zdali zdráhám!..." odpověděl napjýš zděšený Van Mitten. "Vždyť jsem již..."

Van Mitten nenabyl času, aby dopověděl svou větu. Kéran stachytil ho za rámě.

"Ani slovo více!..." pravil mu. "Svolte!... Jest to nutné!... Žádné zdráhání."

"Já mám svoliti? Já? Vždyť jsem již ženat... Já?... Vždyť dopustil bych se dvoúženství!" křičel Van Mitten.

"V Turecku je dvoúženství, troúženství, mnohoženství úplně dovoleno... Proto jen řekněte: ano!"

"Avšak?..."

"Ožeňte se, Van Mittene, ožeňte se... Tím způsobem nebude te ani hodinu ve vězení. Pocestujeme všichni společně! Jakmile budeme ve Skutari, vezmete pohy na ramedu a poroučím se pěkně, nová paní Van Mittenová!"

"Žádáte ode mne věc ne možnou, příteli Kéraně," odvětil Holanďan.

"Jest to nutné, sice je vše zmařeno!"

V témž okamžiku přiblížil se Janar k Van Mittenovi a uchopiv ho za pravé ramě, pravil:

"Musíte!"

"Musíte!" opakovala Sarabul, svírajíc levé jeho ramě.

"Jelikož musím..." odušil Van Mitten, nemaje více síly, aby se udržel na nohou.

"Jakže, pane? I v tom se podrobíte?" zvolal Bruno přiblíživ se.

"Nemohu si pomoci, Bruno!" mumlal Van Mitten tak slabým hlasem, že ho bylo sotva slyšeti.

"Nuže, pojďte s námi," zvolal Janar k svému nastávajícímu svaodvlekaře ho.

"A rychle!" doložila urozená Sarabul, táhnouc též svého nastávajícího manžela za sebou.

Van Mitten cítil se býti v těchto dvou pařích jako ve svéráku; vrávoral, klíště bezvládně údý, jako by byly vymknuty.

"Kurdka!..." mumlal "Ja občan rotterdamský... ožeciti se z Kurdkou."

"Nebojte se ničeho... Bude to sňatek jen tak na oko!" povzbuzoval ho Kéran.

"S takovými věcmi nesmíme nikdy žertovat!" odpověděl Van Mitten tak tragikomickým způsobem, že se přítel jeho jen stěží zdrželi výbuchu smíchu.

Nedžeb, ukazujíc na zářící obličej Kurdčin, prohodila:

"Vsadila bych se, že tato vdova cestovala jen proto, aby si ulovila nového manžela."

"Ubohý pan Van Mitten!" děla Amasie.

"Raději nechal bych se na sedm měsíců zavřít do vězení," řekl Bruno, potřásaje hlavou, "než abych byl sedm dní s touto dračící ženat."

Tu obrátil se Janar k celému shromáždění, právě hlasitě:

"Zítřa slaviti budeme v Trapezuntě slavným způsobem zasnoubení váženého Van Mittena s urozenou Sarabulou."

Při slově "zasnoubení" mňnil Kéran, jeho družci a hlavně Van Mitten, že bude toto dobrodružství méně vážné, než si zprvu představovali.

Avšak dlužno připomenouti, že dle zvyků v Kurdistanu tvoří již zasnoubení samotné nerozlučný svazek manželský. Tato ceremonie mohla by býti porovnána s civilním sňatkem některých národů evropských, a sňatek církevní s ceremonií, kterouž se spojení obou manželů uzavírá. V Kurdistanu po zasnoubení jest manžel ovšem jen ještě ženichem, ale že ním, jenž jest vázán k té, již si byl vyvolil aneb jež si ho byla vyvolila.

Tohoto zřetelného vysvětlení dostalo se Van Mittenovi od Janara, jenž výklad svůj končil slovy:

"Tedy v Trapezuntě budete ženichem!"

"A v Mossulu chotěm!" dodala něžně vznešená Kurdka.

A stranou Scarpante, opouštěje karavanserail, jehož vrata byla zatím dokofán otevřena, vyslovil tato výhrůžná slova:

"Lest' se zmařila... Nuže nyní násilí!"

Na to zmizel, aniž by byl Kéranem neb některým z jeho společníků zpozorován.

"Ubohý pane Van Mittene!" opakoval Ahmet, vida zoufalou tvář Holanďanovu.

"Láry, fáry!" pravil Kéran, "to vše jest směšné! Zcela neplatné zasnoubení! Za nějakých deset dní nebude o něm ani řeči. Bude úplně neplatné."

"Zajisté, strýčku, ale býti deset dní ženichem této pánovité Kurdky, toť věru není maličkostí."

Za pět minut na to byl dvůr karavanserailu prázdný. Všichni hosté odetrali se do svých ložnic k spánku. Ale Van Mitten stěžen byl svým strašným švakrem, jenž ho ani na okamžik s očí nespustil. Konečně zavládlo ticho na jevišti této tragikomedie, jež již rekem stal se náš ubohý Holanďan.

KAPITOLA 9

Zasnoubení v Trapezuntě.

Trapezunt jest město, které se datuje z roku 4790 od stvoření světa, které děkuje za své založení obyvatelům jedné kolonie mílésienské, které byvši dobyto Mithridatem, upadlo v moc Peršanů a Scythů, stalo se za Konstantina Velikého křesťanské, na to pak až do šestého století znovu pohanské; město, které byvši osvozeno Běhšarem a obohaceno

Justinem, náleželo Comménům, jichž potomkem se Napoleon I. nazýval, po té připadla sultánu Mahomedu II., a to v polovici patnáctého století, kdy skončilo císařství Trapezuntské po svém dvěstěšestapadesátiletém trvání. Musíme přisvědčiti, že toto město má trochu práva aby nazývalo se historickým. Laskavý čtenář nebude se diviti, že Van Mitten po celou cestu se těšil myšlenkou, že navštíví tak slavné město.

Leč tenkrát byl ještě úplně bezstarosten. Potřeboval pouze následovati svého přítele Kéranu; nyní však, byť i jako zatímní ženich, jen na několik dní, — avšak ženich této urozené Kurdky, jež se ho jako klíště držela, neměl chuti obdivovati se historickým památkám Trapezuntu.

Bylo to 17. září k deváté hodině ranní, dvě hodiny po odjezdu z rissarského karavanserailu, když vjížděla celá společnost, sestávající z Kéranu, jeho druhů, Janara a jeho sestry Sarabuly, jakož i z obou služebníků, slavným způsobem do Trapezuntu, zbudovaného uprostřed alpské krajiny s vrchy, údolími, šumnými proudy, krajiny to, jež živě připomínala na některá místa střední Evropy.

Řeklo by se, že byly některé končiny Švýcarska nebo Tyrolska až sem k Černému moři zaneseny.

Trapezunt jest vzdálen tři sta dvacet pět kilometrů od Erzerumu, tohoto důležitého hlavního města Armenie, a jest nyní v přímém spojení v Persii prostřednictvím silnice, již dala turecká vláda vystavěti.

Toto město jest rozděleno na dvě části, rozkládající se amfiteatrálně na návrší. Jedna z nich jest město turecké, obohacené silnou zdí s věžemi, jež bylo dříve chráněno starou námořní pevností, a čítá nyní neméně než čtyřicet mešit, jejichž minarety vynořují se z husté zeleni oranžů, oliv a jiných stromů. Druhá část města jest křesťanská, obchodní, kdež nalézá se velký bazar, bohatě zásobený koberci, látkami, šperky, zbraněmi, starými mincemi, drahokamy atd. Přístav jest dvakrátě týdně navštěvován parníky, jež obstarávají komunikaci mezi Trapezuntem a nejbližšími městy černomořskými.

V tomto městě pohybuje se číže, — dle rázůých žvlů, z kterých se skládá, — obyvatelstvo, čítající čtyřicet tisíc duší: Turků, Peršanů křesťanů ritu armenské ho i latinského, orthodoxních Řeků, Kurdů a Evropanů. Avšak dnes bylo obyvatelstvo více než zpaterná-obeno věřícími, kteří přišli ze všech končin maloasijských, aby byli přítomni skvělým slavnostem, jež měly býti pořádané na počest Mahomedovu.

Proto též měla naše malá karavana dosti obtíží, aby našla vhodný hotel, kde by oněch čtyřadvacet hodin svého pobytu v Trapezuntě ztrávila, neboť Kéran hodlal příštího dne odcestovati dále do Skutari. Nesměl skutečně býti ani jediný den ztracen, mělo-li se přijíti do konce měsíce na místo.

Bylo to ve francouzsko italském hotelu, v pravé čtvrti karavanserailu, khaňu, krčem, přeplněných již cestujícími, nedaleko náměstí Giaour Maidan, v nejbližší obchodní čtvrti, kdež nalezl Kéran se svou družinou přístřeší. Hotel ten byl dosti slušně zařízen, tak že všichni mohli naléztí žádoucí odpočinek.

Leč zatím, co Kéran a jeho přítel doufali, že již jsou skončeny ne-li jejich svíce, tož ale spoň dále nebezpečí, kul jejich nejúhlavnější nepřítel, sídlil nyní ve čtvrti turecké, proti nim své úklady.

Bylo to v paláci Saifara, vystaveném na hoře Bostepch, jež svahy mírně k moři sestupují,

kdež již asi hodinu dlel jednatel Scarpante.

Zde jej Saifar a kapitán Jarhud očekávali. Scarpante přede vším jim vypravoval, co se minulé noci událo, jak Kéran a Ahmet zachráněni byli před uvězněním obětí Van Mittena. Zde po delší poradě všichni tři muži odhodlali se k věcem, jež přímo ohrožovaly cestující na cestě mezi Trapezuntem a Skutari. O záměru jejich poučil nás budoucnost, leč může se říci, že již téhož dne přikročili k jeho provedení. Saifar a Jarhud opustili Trapezunt, davše se na silnici anatolskou, vedoucí až k Bosporu.

Scarpante však zůstal v městě. Jsa neznám Kéranovi, Ahmetovi i oběma dívkám, mohl jednati dle libosti. Jemu připadla hlavní úloha tohoto dramata, jež po nezdařené lsi se mělo sehráti ná silím.

Proto vmšil se Scarpante do davů lidstva na náměstí Giaour-Meidan, doufaje, že bude moci tajně špehovati Kéranu a hlavně Ahmetu.

Za těchto okolností krátce po svém příchodu do Trapezuntu postřehl Ahmeta, an kroky své řídi bídně udržovanými uličkami k přístavu. Zde nalézaly se na suchu lodky, bárky a různé čluny pobřežních plavců, kteří zde s věřícími a jich zavazadly přistáli, kdežto obchodní koráby zakotveny byly pro mělkost vody opodál v moři.

Právě jakýsi "hummal" ukázal Ahmetovi telegrafní úřad a Scarpante mohl se přesvědčiti, že Amasiin ženich zasílá dosti dlouhou depeši bankéři Sélimovi do Oděsy.

"Hm!" pravil sám k sobě, "tato depeše nedojde nikdy do rukou adresátových. Sélim zasažen byl smrtelně kulí, již na něj Jarhud vypálil, tak že nás nemůže telegram ten znepokojovati."

A skutečně nepřipouštěl si Scarpante v přičině té nijakých starostí.

Na to vrátil se Ahmet do hotelu. Zastihl Amasii ve společnosti Nedžeb; obě očekávaly návrat jeho dosti netrpělivě. Mladistvá dívka mohla býti jista, že v několika hodinách bude její otec o jejím osudu upokojen.

"Dopis potreboval by příliš času, než by došel do Oděsy," pravil Ahmet, "a pak, obávám se stále..."

Avšak nedofekli.

"Čeho se obáváte, drahý Ahmet?... Co chcete tím říci?" tázala se Amasie trochu překvapeně.

"Nic, drahá Amasie," odušil Ahmet "Nic!... Chtěl jsem pouze připomenouti vašemu otci, aby nás očekával ve Skutari a obstaral vše, by náš sňatek nebyl opožděn."

V pravdě však, obávaje se stále ještě nových pokusů únosu, po dotkání Ahmet Sélimovi, že není všechno nebezpečí dosud úplně odstraněno; nechtěl však znepokojovati Amasii, varoval se každého slova, jež by prozradilo jeho strach, — až jen strach, vzniklý z pouhého tušení.

Amasie děkovala Ahmetovi za to, že vzal si na starost, aby upokojil otce jejího depeší, byť by se i uvedl v nebezpečí, že použitím telegrafického drátu strýce Kéranu nemá pohněvá.

A co dělo se zatím s Van Mittenem?

Van Mitten stal se zatím, ač beze své vůle, šťastným ženichem urozené Sarabuly a švakrem urozeného Janara.

Jak mohl se zdráhati? Kéran domlouval mu stále, že musí tuto oběť přinést, nechce-li, aby jej nechal soudce všechny tři do vězení uvrhnutí, čímž by se cesta osudně zakončila. Těšil jej, že je-li dvoúženství v Turecku dovoleno, bude sňatek ten v Holanďsku neplatný prohlášen, jelikož jest

Van Mitten již ženat. Následkem toho mohl míti v Holanďsku ženu jednu, a v říši padišaha ženy dvě. Avšak Van Mitten byl by nejraději neměl ženu žádnou.

Pak byli zde bratr a sestra, neschopni, aby svou kofist opustili. Bylo tedy nad míru prozřetelno, býti jim po vůli až ku břehům Bosporu, kdež bylo by jim zamezeno v dalších přiosobněných si právech manželky a švakra.

Proto též Van Mitten se již nevzpínal, odevzdav se zcela běhu osudu.

Na štěstí dosáhl Kéran toho, že dříve, než odestuje Janar a Sarabul s Van Mittenem do Mossulu, kdež slaveny mají býti jejich oddavky, sblížil mu, že doprovodí ho do Skutari, aby byli přítomni svatbě Ahmeta s Amasii, a že kurdáská nevěsta odestuje se svým holandským ženichem teprve až pak, za dva neb tři dny, do země svých předků.

Dlužno doznati, že Bruno, ač mňnil, že se pánu jeho dostalo za neuvěřitelnou slabost jen to, co skutečně zasloužil, nepěstal ho litovati, vida jej, an upadl do spárů této hrozně ženy. Dlužno však též doznati, že se dal do šlepného smíchu, — do šlepného smíchu, — jež stěží jen mohli Kéran, Ahmet a obě dívky potlačiti, — když spatřili Van Mittena před ceremonií zasnoubení, vyřšňofeného kostymem této pravzvláštní země.

"Jakže, to jste vy?" zvolal Kéran, "to jste vy, příteli, oděn po orientálsku?"

"Jsem to já, příteli Kéraně."

"V kurdáském kroji?"

"V kurdáském kroji."

"Aj, věru, sluší vám výborně, a jsem si jist, že jakmile naň uvyknete, shledáte, že jest tento oděv pohodlnější nežli evropský."

"Jste příliš laskav, příteli Kéraně!"

"Hledte, Van Mittene, zauchechte toho strastiplného vzezření! Myslete si, že jest dnes maškarní ples a že jest to kostym k pouhému žertovnému sňatku."

"Ten kostym mne nejméně znepokojuje," pravil Van Mitten.

"A co tedy?"

"Ten sňatek!"

"Hm! Zatímní sňatek, Van Mittene," těšil jej Kéran, "a paní Sarabul, jako vdova příliš do světa, draze zaplatí své nápady. Až oznámíte jí, že toto zasnoubení nemá nížádné platnosti, poněvadž jste již ženat v Rotterdamu, až jí řeknete, že může jíti, odkud přišla, pak chci býti při tom. Vždyť nemůže býti dovoleno nutiti lidi vši mocí k ženění!"

Po těchto všech důvodech vpravil se vážný Holanďan do nemilé situace. Celkem bylo ještě nejmuďřejší, pohlížeti na událost tu se směšné stránky, jelikož byla skutečně směšnou, a přijati ji jako nezbytnou, jelikož skutečně zachránila zájmy všech.

Ostatně Van Mitten byl by měl toho dne sotva dostatek času, aby se rozmýšlel. Janar a jeho sestra věru nemilovali vleklých záležitostí.

A přec nesmíme se domýšleti, že by byly v Kurdistane obvyklé formality nějak opomenuty nebo pouze zanedbány. Ó, ne! Švakr bđěl nade vším a dojemnou péčí, a v tomto velkém městě nechybělo skutečně na ničem, co by slavnosti dodatí mohlo zcela zvláštní lesk.

Obyvatelstvo Trapezuntu sestávalo částečně také z Kurdů, mezi nimiž Janar a Sarabul nalezli několik známých z Mossulu. Tito dobří lidé pokiádali za svou povinnost, aby byli přítomni slavnosti zasnoubení své vznešené krajanky již čtvrtému manželu. Bylo tedy se strany spasié nevěsty dosti hostů, kdežto Kéran, Ahmet a ostatní tvořili družinu šťastného ženicha. Poki.